

Zuiderse trekjes

Tom Mariën

Het veroveren van territorium startte Frank met het indrukken van een eenvoudig knopje, traag en bedachtzaam, met de ogen half gesloten. De radio zong nu zijn rock 'n roll, weg met haar klassiek. Vanaf het ogenblik dat hij 's ochtends de keuken in kwam sloffen, spanden Miranda's zenuwen zich tot het uiterste. Ze ergerde zich aan zijn kenmerkende traagheid bij het openen van de ijskast, het besmeren van een boterham, het schenken van een kop koffie... Alles werd met een uitzonderlijke traagheid uitgevoerd. Alsof dat nog niet genoeg was, combineerde Frank deze *zuiderse trekjes* met een algemene besluiteloosheid. Frank zelf had het over 'zuiderse trekjes', 'tekortkomingen' klonk zo negatief, hoewel er in zijn ogen geen enkele reden bestond om zijn temperament als een soort gebrek te beschouwen. Het huwelijk met Miranda had Frank belast met een schat aan verantwoordelijkheden, maar de gevel afspuiten, een lekke fietsband repareren of de bouwvallige zoldermuur opnieuw bezetten, eisten geen ogenblikkelijke ingang der werkzaamheden. Hij kon even goed morgen, overmorgen misschien, aan de slag. Het liefst kauwde hij zijn uren ongedwongen in zijn hangmat tussen de twee berken die de tuin een parkachtig karakter gaven. Een koffer boeken en een tonic met citroenschijf had hij daar steeds binnen handbereik. De boeken werden gelezen, doorbladerd, met liefde gekoesterd; de tonic werd met mondjesmaat naar binnen gewerkt om het gas op de tong zo goed mogelijk zijn werk te laten doen. Het citrushalfje manoeuvreerde hij beheerst tussen de tanden, waar het minutenlang werd gekauwd tot slechts enkele vliesjes resten. De hemel op aarde, bedacht Frank wel eens filosofisch. 'Kijk,' zei Miranda, 'ik moet binnen een uurtje naar tant' Angèle. Naar het schijnt is nonkel Rik nogal ziek. Een kou op de blaas en de longen. Hij moet ongeveer elke vijf minuten zijn behoefte doen en krijgt om de haverklap een flinke hoestbui te verwerken, waarbij het spuug zo uit zijn mond loopt. En wanneer nonkel Rik een hoestbui krijgt als hij zo nodig moet, durft er al eens wat mis gaan. Ik kan me wel bedenken hoe zwaar zij het hebben.' Frank zweeg en rukte gezapig op richting ijskast.

'Dus als Frank vanavond warm wil eten, moet hij zich maar zien te redden.' Miranda praatte over Frank alsof ze het over een kennis of familielid had, waar ze niet hoog mee opliep, alsof ze wilde ontkennen dat ze met Frank Van Den Plas gehuwd was. Maar daar kon Frank Van Den Plas zich best in vinden. Ja, hij genoot er zelfs van.

De aanblik van een geopende ijskast bood heel wat perspectieven. Zo vroeg in de ochtend een keuze maken, was best een moeilijke denkoefening, dus nam hij er zijn tijd voor.

'Frank mag niet vergeten de afwas te doen. Hij weet hoe erg ik het haat om 's avonds laat smerige potten en pannen aan te treffen. Het wordt trouwens hoog tijd dat Frank wat minder vlees gaat eten. Ik denk maar aan zijn gezondheid en dat zou hij zelf ook beter doen. Ik denk er trouwens over na om vegetariër te worden. Tant' Angèle heeft een maand geleden de stap naar vegetarische voeding gezet. Nonkel Rik wilde niet. Je ziet nu wel! Met wat minder vlees was die kou er misschien niet geweest. Dan had hij waarschijnlijk meer antistoffen en weerstand gehad om de microben het hoofd te bieden.'

Frank nam een vlotje margarine, een pakje jonge kaas en sloot de koelkast. Hij geeuwde, koos een boterham en besmeerde één kant met margarine. Hij brak een stuk van een schel kaas en legde dat tussen zijn boterham zonder de plasticrandjes te verwijderen.

'Ik ga. Groetjes aan Frank. Daaaag!' Miranda spurtte de keuken door, vertraagde niet bij het doorsteken van de woonkamer en trok haastig haar mantel aan. De deur viel met kracht in het slot.

Wat een huwelijk! Hoe had hij het in godsnaam in zijn hoofd gehaald om zo'n feeks te trouwen? Vier jaar geleden had hij haar leren kennen op een feestje van zijn studentenclub. Zij was er met een vriendin die onderwijs genoot aan zijn faculteit. Zij was mooi, heel mooi zelfs en had bijzonder veel aandacht voor hem. Tijdens het kussen in het park later die nacht struikelde Miranda over een boomwortel. Haar knie bloedde hevig. Met lieve woordjes en flemmerige zoenen had Frank het vuil uit de wonde verwijderd en het bloeden gestelpt. Omdat Frank toch op zijn knieën zat terwijl hij Miranda verpleegde, dacht hij er goed aan te doen haar meteen ten huwelijk te vragen. Miranda kreunde instemmend en na Franks licenties trouwden ze halsoverkop. Ze gingen in de stad wonen, waar hij al snel werk vond op een kantoortje. Het soort van werk waarvoor je absoluut niet gestudeerd hebt, maar dat je toevallig in de schoot geworpen krijgt, waardoor je te geveleid bent om het aanbod af te slaan. Na een wilde vrijpartij die een verzoening belichaamde van de eerste hoog oplaaierende ruzie,

legde Miranda haarfijn uit waarom ze tegenwoordig geen mercurochrom meer gebruikten bij het ontsmetten van wonden, maar isobetadine. Ze werkte nog maar net als verpleegster op de afdeling heelkunde. Hij knapte volledig af op de zinloosheid van haar mededeling en stelde zich hun verbintenis ernstig in vraag. Dat de liefde blind maakte, wist hij sinds jaar en dag, maar dat zoiets hem, Frank Van Den Plas, moest overkomen, was een schok. Om die schok te boven te komen, waagde hij zich vanaf de volgende dag aan pure Scotch from the bottle. 's Avonds kwam hij zielsgelukkig thuis en kneep goed bedoeld in vrouwtjes borsten, terwijl zij op een snijplank wortels en uien fijn sneed. Daar dienden piepers toch voor! Een klap in zijn gezicht, geen eten en een week seksuele onthouding deden hem tot het besef komen dat hij werkelijk de verkeerde vrouw had gehuwd. Na het besef van zulk een fatale misstap beperkten zijn dagelijkse pleziertjes zich tot het kijken naar andere vrouwen, het heffen van de fles en het verslinden van kilo's literatuur. De gewone handelingen die hij in het verleden steeds aan een behoorlijk tempo afgewerkt had (klusjes opknappen, boodschappen doen, koken) boetten in aan snelheid en trefzekerheid. De grootste gemene deler die hem tot het zielige quotiënt maakte waar hij nu voor stond, heette Miranda en beide partijen waren onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hij had de centen van Miranda's ouders nodig om de liters whisky en kilo's boeken te kunnen bekostigen. Haar pa bekleedde de functie van directeur-generaal bij een textielabrikant en een schijn­gelukkig huwelijk was bij Miranda's pa steeds goed voor een maandelijkse bonus. En in Miranda's familie werd een scheiding aangezien als een regelrechte schande. Zoiets was ondenkbaar! 'Wat God verbonden heeft, zal de mens niet scheiden,' zei Miranda's ma te pas en te onpas. Zij had de naam erg katholiek te zijn. En daarmee was de kous af. Ze zaten onherroepelijk met elkaar opgescheept tot het einde der tijden. 'Naar jezelf kijken en er het beste van maken,' bombardeerde hij dan tot zijn favoriete slagzin. 'Eentje is geentje en de nacht is nog jong,' rolden evenzeer met regelmaat van zijn tong. Maar vrouwen, literatuur en drank eisten hun tol. Zijn steeds zeldzamer wordende momenten van gezonde geestelijke stabiliteit deden hem inzien dat het volledig de verkeerde kant opging. Hij gooide bewust de fles over de balk en schoof zijn huwelijk achteloos ter zijde als een futiliteit.

Frank schudde enkele keren met zijn hoofd en kauwde zijn boterhammen kaas zonder haast. Zijn kopje koffie leegde hij met enkele tussenpauzes.

Frank trok de deur achter zich dicht en slenterde naar de supermarkt, lekker kuierend in een aangename middagzon, alleen met zijn gedachten. Hij

kocht de ingrediënten voor zijn avondmaal aan een aardig tempo, zoals de vaart van de gemiddelde renner in een bergrit, zachtjes aan, ervoor zorgend dat je je eigen ritme vindt. Daarna besloot Frank zijn keel te smeren in zijn stamcafé. Onderweg naar het café passeerde Frank een dakloze uit de buurt, die op een stuk karton een uiltje knapte. Een afgescheurde reclameflap deed dienst als deken. De man zag er vredig uit. Die lijkt mij wel gelukkig, dacht Frank. Dapper, dacht hij nog. Hij had gehoord dat die man vrijwillig voor het leven op straat gekozen had.

In het café zaten de gebruikelijke gasten de dag en alle kwellingen van het bestaan door te spoelen. Fons had zijn hoofd op de toog te slapen gelegd en Francinne scheet zowat heel het café uit, omdat haar kater drie jaar geleden doodgereden was door 'ne smeerlap mé ne rooie cabrio Cadillac' die op de koop toe vluchtmisdrif had gepleegd. Francinne was bij het ongeluk te beneveld geweest om de nummerplaat te lezen. Maar zelfs in een nuchtere bui keek ze te scheel om letters te kunnen onderscheiden. Eén ding hadden alle klanten hier gemeen: ze hadden één voor één ondervonden dat geluk onder de mensen niet eerlijk werd verdeeld en ze achtten met de grootste overtuiging het bestaan van een opperwezen als God onmogelijk, al versleet men zijn knieën in de hoogmis en liet men de hostie puriteins op zijn tong smelten. 'En bestaat 'm dan toch, dan ist nen dikke smeerlap!' riep Fons altijd als zijn hoofd nog niet op de toog rustte.

'Voor volkswijsheid is de toog de beste plek,' zei Frank, toen hij zich op een kruk hees. Hij bestelde een koffie en trakteerde Francinne op een glas water. 'Niks d'rvan!' brulde ze. 'Water d'r poepe de vissen in, ik drink alleen mor bier!' 'Geef haar maar een pintje,' reageerde Frank doordacht.

'Mijn Florreke,' schreeuwde Francinne, 'mijne kater hé nooit iet gemankeerd en is er tweeëntwinteg geworre, wa hiel oud is vor een kat!' 'En,' sprak ze wat zachter, 'hij hé nooit van die roemmel in blik gekrege. Ffff...riskies en Www...hissss...kies en zoe van die dinge, da ziede van hier da 'k 'em da gaf. Da noeme 'k roemmel, vergif, vellighéd...'. Francinne begon te mompelen. Het werd wat rustiger in het café. Maar dadelijk zou ze weer in woede uitbarsten. Dat was slechts een kwestie van tijd, een half pintje of een stevige slok. Frank kende de stamgasten door en door.

'Heel even rust,' deelde Frank de barman mee.

De man lachte wat krampachtig.

Francinne hief een nieuwe tirade aan. Haar ogen rolden in haar kassen en ze bekte een wit schuim. Dat schuim had niets met de kraag van haar pint

te maken. Francinne produceerde nu eenmaal schuim als ze zich overdreven opwond, zoals andere mensen met servies gaan gooien. Niets om zich zorgen over te maken. Ze zwaaide haar armen door de lucht en met haar wijsvinger duidde ze meer dan één schuldige aan. Uiteindelijk nam haar stortvloed van vunzige woorden en idiomen af in kracht. Ze mompelde en zweeg toen in alle talen.

'Dat houdt niemand vol in zo'n beschonken toestand,' zei de barman.

Frank dronk van zijn kop koffie, langzaam, liet de slok over de tong rollen, slikte en knikte bevestigend met het hoofd. 'Weet je,' vertelde hij de ober, 'ik denk er de laatste tijd meer en meer aan om het in de duivensport te proberen.' Hij plantte de filter zacht op het finer.

'Gij, Frank Van Den Plas,' lachte de barman, 'u bezighouden met duiven. Laat mij niet lachen. Dat is werken, hé vriend. En bijgevolg weet ik dat zoiets niet voor u is. Komaan!' De barman stuurde zijn hoofd en elleboog even dezelfde richting uit en tapte één pils.

'Het is maar een kwestie van investeren,' zette Frank door. 'De juiste investering op het juiste ogenblik. Het hok laat ik bouwen door een kameraad en mijn eerste tien vogels koop ik op de duivenmarkt met Fons, want die ziet in een oogwenk of het een prijsduif is of soepvlees.'

'Fons nuchter tot aan de duivenmarkt krijgen?! Sneller gezegd dan gedaan.' De barman zag er nog steeds geen graten in.

'Fons is altijd een goede kameraad geweest. Voor hem is dat een kleine moeite. En zelfs straalbezopen ziet hij nog het verschil tussen een kampioen en een pigeon au four.'

De ober keek Frans nadrukkelijk aan. 'De duivensport is niet aan u besteed Frank Van den Plas. Schoenmaker blijf bij je leest, zeggen de mensen. Verstaat ge dat?'

Fons hief even zijn hoofd op. 'Pisjean,' prevelde hij, maar hij besepte algauw dat zoiets te veel moeite kostte en hij legde er het bijltje weer bij neer.

'Ik ga uiteraard gebruik moeten maken van een echte kermistruc,' bekende Frank.

'En die is...' wilde de barman weten.

'...Een koffieboon in 't gat van de duif steken,' zei Frank droogjes.

De barman dacht na. 'Kan ik mij voorstellen. De cafeïne wordt zo veel sneller via de darmwand opgenomen. Logisch als je 'r goed over nadenkt.'

Frank voelde zich opgelucht. Hij had eindelijk over zijn toekomstplannen durven spreken. En een beetje ongeloof zou hem alleen maar sterker maken. Hij zou zelfs Miranda durven inlichten over zijn gevleugelde plannen. 'Ik

ben ermee weg,' besloot hij. Frank dronk zijn kop leeg en smaakte de laatste slok zoals een roker zijn sigaretje na de maaltijd smaakt. 'En geef Fons nog iets van mij, een waterke misschien. En schrijf alles maar op, ik betaal zondag wel. Ciaokes allemaal.'

Geen van de gasten reageerde, behalve de barman die Frank vriendelijk toeknikte.

Thuis zette Frank de krieken die hij in de supermarkt gekocht had in een pot op het vuur en hij spande zich tot het uiterste in om gehaktballen te rollen. Frank verbaasde zichzelf met zo veel werklust en ijver. Hij had één van die zeldzame momenten waarop zijn geest en lichaam buitengewoon helder functioneerden. Hij had het allemaal voor elkaar en was zich op dat ogenblik ontzettend bewust van de kosmos, de duivensport en vegetarische voeding. Dan kwam Miranda met veel gestommel de woonkamer binnen. Ze zwierde haar handtas in de zetel en gunde Frank geen blik.

'Hallo schat!' riep Frank de Verlichte.

Miranda liep zonder één woord langs hem heen. De pot krieken begon dreigend te sissen. Frank sloeg er geen acht op, hij was in gedachten verzonken. Enkele tellen later kookte het kriekensap over.

'Stommeling,' prevelde Miranda. Ze spurte de keuken door, vertraagde niet bij het doorsteken van de woonkamer en sloeg de voordeur voor een tweede maal die dag hard achter zich dicht.

Mijn krieken, dacht Frank. Miranda, dacht hij daarna, wat gedaan met Miranda? Moest hij haar achterna? Zij was kwaad, maar vrijwillig de deur uitgestapt. Hij twijfelde even... Ach wat, hij haalde zijn schouders op en lachte. Hij trakteerde zichzelf op een tonic en plofte geamuseerd een citrus-halfje in het glas. Met het drankje in de hand slofte hij tot aan de hangmat, dronk de beste slok en zette zijn verfrissing op de boekenkoffer. Frank Van Den Plas hees zich in zijn hangmat en opende een boek op de bladzijde waar een ansichtkaart de grens tussen gelezen en ongelezen land bewaakte. ■